

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 20. december 2013
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Lasse Risager
Sagsnr.: 2013-0035-0199
Dok.: 1016085

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål Q
fra Folketingets Retsudvalg
den 19. december 2013

Samrådsspørgsmål Q:

”Kan ministeren redegøre for, hvilke sager politiet har kendskab til, hvor kunstnere har fået dødstrusler på baggrund af deres ytringer og arbejde, herunder hvad ministeren kan oplyse de aktuelle dødstrusler mod kunstnerne Firoozeh Bazrafkan og Yahya Hassen? Kan ministeren i den forbindelse oplyse, om regeringen planlægger at tage initiativer til at sikre kunstneres sikkerhed og ytringsfrihed?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Merete Riisager (LA).

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

[Indledning]

1. Tak for ordet.

Det overordnede tema for samrådet er trusler mod kunstnere, som gør brug af deres ytringsfrihed.

Kunstnere har en særlig plads i offentligheden. De har særlige evner til at udtrykke sig i billeder og fortællinger, der rammer os meget præcist og direkte og derfor har de en evne til at løfte hele den offentlige debat. Og det skal vi som samfund gå meget langt for at sikre.

Jeg vil godt starte med at understrege, at jeg selvfølgelig mener, at enhver inden for lovens rammer skal kunne ytre sig. Ytringsfriheden er en hjørnesten i demokratiet.

Og regeringen tager klart afstand fra enhver adfærd, der udgør en trussel mod de fundamentale demokratiske principper, som vores samfund bygger på.

Nogle af disse sager handler jo nok også om, at der desværre er nogle få personer her i landet, som ikke vil følge demokratiets spilleregler. Det er selvfølgelig ikke acceptabelt. Vi skal med alle midler bekæmpe antidemokratiske og intolerante kræfter, som forsøger at skabe splittelse eller sprede had og utryghed. Alle har et medansvar for at værne om vores demokratiske samfund.

[Straffelovens regler]

2. Inden jeg vender mig mod de konkrete spørgsmål, der er stillet mig, vil jeg lige kort ridse de relevante regler i straffeloven op.

Efter straffelovens § 266 kan trusler straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Der skal for det første være tale om en trussel om at foretage en strafbar handling. For det andet skal det ske på en måde, som er eg-

net til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd.

Derudover kan man selvfølgelig straffes, hvis man fører truslerne ud i livet ved f.eks. at begå vold eller lignende. For såkaldt simpel vold kan man efter straffelovens § 244 straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Når straffen skal udmåles, skal det efter straffelovens § 81, nr. 7, indgå som en skærpende omstændighed, hvis gerningen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat.

Det strafferetlige værn er med andre ord på plads.

Jeg vil nu vende mig mod de konkrete spørgsmål i dagens samråd. Jeg er for det første blevet spurgt, hvilke sager politiet kender til, hvor kunstnere har fået dødstrusler på grund af deres ytringer og arbejde og for det andet, hvilke initiativer regeringen vil tage for at sikre kunstnere sikkerhed og ytringsfrihed.

[Generelt om oplysningerne fra Rigspolitiet]

3. For at kunne svare på spørgsmålet om, hvilke konkrete sager politiet kender til, har jeg bedt Rigspolitiet om en udtalelse.

Det er ikke Rigspolitiets vurdering, at der er mange sager om trusler mod kunstnere.

Rigspolitiet har oplyst, at de ikke ligger inde med en sikker opgørelse over antallet af sager om trusler mod kunstnere.

Trusler mod kunstnere bliver nemlig oprettet under samme journalkode som trusler mod alle mulige andre personer.

De sager om trusler mod kunstnere, som jeg har fået oplysninger om fra Rigspolitiet, er derfor dem, som de enkelte politikredse har kunnet identificere ud fra deres hukommelse.

[Sager om Firoozeh Bazrafkan og Yahya Hassan]

4. Hvilke sager er det så, politiet har kendskab til?

Hvis jeg skal starte med de to kunstnere, som er nævnt ved navn i spørgsmålet, så kan jeg bekræfte, at politiet har behandlet en række sager om trusler mod Firoozeh Bazrafkan.

Og jeg kan også bekræfte, at politiet har behandlet sager om både vold og trusler mod Yahya Hassan.

Som det er fremgået af medierne, blev den tiltalte i en sag om et overfald på Yahya Hassan på Københavns Hovedbanegård i november i år i sidste uge idømt 5 måneders fængsel i byretten. Ved strafudmålingen blev det lagt til grund, at overfaldet var motiveret af Yahya Hassans ytringer i samfundsdebatten i forbindelse med udgivelsen af hans digtsamling.

Jeg skal understrege, at dommen ikke er endelig, da den tiltalte har anket.

Flere af sagerne vedrørende Yahya Hassan er endnu ikke afsluttet.

Og det siger sig selv, at jeg ikke kan sidde her i et åbent samråd og fremlægge mere detaljerede oplysninger fra konkrete straffesager, ud over hvad der er gengivet i medierne.

Det håber jeg, at udvalget og spørgeren har forståelse for.

Hvis udvalget eller spørgeren ønsker mere detaljerede oplysninger om konkrete sager, vil jeg i stedet foreslå, at der stilles spørgsmål til skriftlig besvarelse, hvor jeg om nødvendigt vil kunne afgive svar i fortrolig form.

[Sager om andre kunstnere]

5. Der har også været sager om trusler mod andre kunstnere end Firoozeh Bazrafkan og Yahya Hassan.

Ud fra det, som Rigspolitiet har oplyst, har der inden for de seneste par år været tale om en håndfuld:

Tre sager vedrørende to af Muhammed-tegnerne, én sag vedrørende en komiker og en sidste sag vedrørende en anden kunstner.

[Det overordnede billede: Ikke mange sager]

6. Overordnet tyder det altså på, at der – heldigvis – ikke er tale om et stort antal sager, hvor kunstnere bliver truet på grund af deres kunstneriske arbejde. Jeg kan tilføje, at Kulturministeriet har oplyst, at de alene har kendskab til de få sager, som har været omtalt i medierne.

Men der kan selvfølgelig være sager, som ikke kommer til politiets kendskab.

[Planlægger regeringen at tage initiativer?]

7. Så meget til den første del af spørgsmålet om de konkrete sager, hvor kunstnere er blevet truet.

Det næste, jeg er blevet spurgt om, er som nævnt, om regeringen planlægger at tage initiativer til at sikre kunstneres sikkerhed og ytringsfrihed.

Jeg vil gerne igen understrege, at regeringen selvfølgelig er af den klare opfattelse, at ytringsfriheden, uanset hvem den udøves af, er central i vores samfund. Kunstnere skal kunne ytre sig og ikke føle sig tvunget til selvcensur.

Og vi føler faktisk et globalt ansvar for at støtte op om ytringsfriheden. Det er bl.a. derfor, at Kulturministeriet økonomisk støtter den såkaldte Fribyordning. Ordningen giver mulighed for, at politisk forfulgte udenlandske forfattere og satiretegnere kan få ophold i en dansk kommune i en 2-årig periode.

8. I forhold til situationen herhjemme så handler en del af den her problemstilling – som jeg nævnte i starten af min tale – helt overordnet om manglende respekt for demokratiets spilleregler. Nogle af angrebene på ytringsfriheden har jo rod i ekstremistiske holdninger.

Og når det gælder bekæmpelse af ekstremisme, så er det regeringens opfattelse, at der både er behov for en aktiv forebyggende indsats og for en effektiv retshåndhævelse.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet har som bekendt ressortansvaret for den tidlige, forebyggende indsats mod ekstremisme, mens Justitsministeriet bl.a. har ansvaret for, at der skrides ind med effektiv retshåndhævelse.

Jeg vil ikke gå i detaljer med de mange forskellige tiltag på Social-, Børne- og Integrationsministeriets område, men jeg kan dog overordnet nævne, at der bl.a. er igangsat en kortlægning af de antidemokratiske og ekstremistiske miljøer i Danmark.

Som andre eksempler på den tidlige, forebyggende indsats kan nævnes undervisning af SSP-medarbejdere, så de bedre kan opdage og håndtere ekstremisme blandt unge.

Den tidlige forebyggende indsats kan selvfølgelig ikke stå alene. Det er vigtigt, at der holdes skarpt øje med de ekstremistiske miljøer. Af samme grund udgør forebyggelse af voldelig ekstremisme en af de helt centrale arbejdsopgaver for PET.

9. I forhold til den lovgivningsmæssige side af sagen er det min opfattelse, at vi allerede har det nødvendige strafferetlige værn i forhold til de konkrete tilfælde.

Trusler kan – som jeg har været inde på – efter omstændighederne straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år, og er der tale om såkaldt simpel vold, er strafferammen indtil 3 års fængsel.

Og når straffen skal fastsættes, vil det i alle tilfælde være en skærpende omstændighed, hvis det kan bevises, at det strafbare forhold har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat.

10. Samtidig er politiet og anklagemyndigheden meget opmærksomme på disse sagers særlige karakter, herunder om der er behov for særlige tiltag af hensyn til kunstnerens sikkerhed.

Hvis en kunstner skal deltage i et arrangement, og der vurderes at være et behov for at yde den pågældende beskyttelse, så er det klart, at det er en opgave for politiet og efter omstændighederne efterretningstjenesten.

Og der skal ikke herske nogen tvivl om, at det er min opfattelse, at politiet skal gå endog meget langt i forhold til at beskytte kunstneres adgang til f.eks. at ytre sig i forsamlinger.

Og det gør politiet rent faktisk også. Det så vi et klart eksempel på for nylig i Vollsmose, hvor Yahya Hassan som bekendt deltog i et arran-

gement, som måtte gennemføres under meget massiv polititilstedeværelse.

[Afslutning]

11. Så hvis jeg kort skal opsummere, så tager regeringen klart afstand fra trusler mod personer, der gør brug af deres ytringsfrihed.

Samtidig er der heldigvis ikke noget, der tyder på, at der er tale om et udbredt problem herhjemme.

Men én trusselssag er selvsagt én sag for meget. Derfor er jeg også tilfreds med, at politiet er særligt opmærksomme på disse sagers karakter og bl.a. vurderer, om der er behov for særlige tiltag af hensyn til den pågældende kunstners sikkerhed.

Tak.